

İslam dini fıkıh mezhepleri

[Ehl-i sünnet](#)'in takip ettiği dört büyük fıkıh mezhebi:

- [Hanefi mezhebi](#)
- [Şafii mezhebi](#)
- [Maliki mezhebi](#)
- [Hanbeli mezhebi](#)

[Sia](#)'nın takip ettiği fıkıh mezhepleri:

- [Zeydiye mezhebi](#)
- [Caferi fıkıhı](#)

Ayrıca diğer bağımsız fıkıh mezhepleri ve alimleri mevcuttur;

- [Zahiri mezhebi](#)

Ehl-i Sünnet

Ehl-i sünnet dini literatürde Hz. Peygamber ve sahabe'yi örnek kabul eden müslüman toplumunun büyük bir kısmına (%90) denir. Genelde kısaca "[Sunnilik](#)" olarak bilinir. Bu grup sünnete bağlı olduğu ve cemaat ruhundan ayrılmadığı için "Ehl-i Sünnet ve'l-cemaat" adıyla da anılır. Ehl-i Sünnet temel inanç konularında fikir birliği içinde olmasına rağmen bir takım detaylarda kendi içinde mezheplere ayrılmıştır.

Ehl-i Sünnet i'tikâdında olmanın âlametleri

Allahü teâlâ, Ehl-i sünnet i'tikâdına uygun îmân eden müslimânlardan râzıdır. Böyle inanmış olmanın birçok şartları vardır. Ehl-i sünnet âlimleri, bunları şöyle açıklamaktadır: 1- Îmânın altı şartına, ya'nî Allahü teâlânın varlığına ve birliğine, eşi ve benzeri olmadığına, Meleklerine, Kitaplarına, Peygamberlerine, Âhret hayatındaki hâllere, hayr ve şerrin, iyilik ve kötülüğün Allahü teâlâ tarafından yaratıldığına inanmalıdır. (Bunlar (Âmentü) de bildirilmiştir.)

2- Allahü teâlânın son kitâbı olan Kur'ân-ı kerîmin, Allahü teâlânın kelâmı olduğuna inanmalıdır.

3- Mü'min, kendi îmânından hiç şüphe etmemelidir.

4- Peygamberimize "sallallahü aleyhi ve sellem" îmân edip, hayatta iken Onu görmekle şereflenen Eshâb-ı kirâmın hepsini çok sevmelidir. Dört halîfesine, yakın akrabâları olan ehl-i beytine ve muhterem hanımlarından hiçbirine dil uzatmamalıdır.

5- İbâdetleri, îmândan bir parça bilmemelidir. Allahü teâlânın emir ve yasaklarına inanıp, tembellikle yapmayan mü'minleri kâfir bilmemelidir. Harâmlara ehemmiyet vermeyenlerin, hafife alanların, islâmiyyetle alay edenlerin îmânı gider.

6- Ehl-i kible olduklarını söyleyen, Allahü teâlâyâ ve Peygamberi Muhammed aleyhisselâma inandım dediği halde, yanlış i'tikâta olanları tekfir etmemeli, kâfir olduklarını söylememelidir.

7- Açıkça günâh işlediği bilinmeyen her imâmın arkasında namaz kılmalıdır. Bu hüküm, cuma ve bayram namazlarını kıldırın emirler, vâliler içindir.

8- Müslümânlar, başındaki âmirlerine, idarecilerine isyan etmemelidir. Hurûç, ya'ni isyan etmek, fitne çıkarmak olur ve çeşitli felâketlere yol açar. Onların hayırlı iş yapmalarına düâ etmeli ve fisk, günâh işlerinden vazgeçmeleri için tatlı dil ile nasihat etmelidir.

9- Ayağa giyilen mestin üzerine mesh ederek abdest alınabilmesi dînimizin bir emridir. Çıplak ayak üzerine mesh edilmez.

10- Peygamberimizin "sallallahü aleyhi ve sellem" Mi'râcının, hem rûh ve hem de beden ile olduğuna inanmalıdır. Mi'râc, bir haldir, ya'nî rû'yada olmuştur diyenler, Ehl-i sünnetten ayrılmış olur.

Cennetde mü'minler Allahü teâlâyı göreceklerdir. Kıyâmet gününde, Peygamberler ve sâlih, iyi zâtlar şefâat edeceklerdir. Kabirde azâb, rûh ve bedene olacaktır. Evliyânın kerâmeti hakdır. Kerâmet, Allahın sevgili kullarında meydana gelen harikulâde haller olup, Allahü teâlânın âdeti dışında, ya'nî fizik, kimya ve biyoloji kanunları dışında ikrâm ve ihsan ettiği şeylerdir ve inkâr edilemeyecek kadar çoktur. Kabirde rûhlar, diri kimselerin yaptıklarını ve söylediklerini işitirler. Kur'ân-ı kerîm okumak, sadaka vermek ve hatta bütün

ibâdetlerimizin sevâblarını, ölenlerin rûhlarına göndermek, onlara fayda vermekte, azâblarının hafifletilmesine veya kaldırılmasına sebep olmaktadır. Bunların hepsine inanmak, Ehl-i Sünnet itikadında olmanın alâmetlerindedir.

Hanefi mezhebi

Hanefi mezhebi, (Arapça: المذهب الحنفي veya الحنفية) [İslam dininin sünni fıkıh mezheplerinden](#) biri. Hanefilerin itikatta (inançta) mezhepleri ise [maturidiyedir](#). İsmi kurucusu [Ebû Hanife](#)'den (Numan bin Sabit) (699-767) alır. [Türkistan](#), [Afganistan](#), [Türkiye](#), [Hindistan](#) ve [Pakistan](#)'da yaygındır. Hanefi mezhebi dört [sünni](#) mezhebin nüfus açısından en genişidir. Takipçileri tüm [İslam](#) aleminin yaklaşık %45'ini oluşturmaktadır. Diğer üç mezhep [Şafii](#), [Maliki](#) ve [Hanbeli](#) mezhepleridir.

Etimolojisi

Mezheb ismini kurucusunun künyesi olan [Ebû Hanife](#)'den alır. *Hanife* sözcüğü [hanif](#) kökünden gelir. Hanif sözcüğü [İslam](#) öncesinde [Allah](#)'ın birliğine inanan ve [İbrahim](#)'in dininden olanları tanımlamakta kullanılırdı.

Fakat [Ebû Hanife](#)'nin bu künyeyi nasıl aldığı konusunda çeşitli tartışmalar mevcuttur. En çok kabul görmüş açıklama, *hanif* sözcüğünün kullanımlarından olan "[İslam'a kuvvetle bağlı olan kişi](#)" anlamında, [Ebu Hanife](#)'nin [İslam](#)'a fazlasıyla bağlı olduğunu belirtmek için verildiği yönündedir. Kesin olan şey mezhebin ismini kurucusundan aldığıdır. Ebu Hanife Ehl-i Beyt'den olan [Caferi](#)'lerin 6.İmamı [İmam Cafer Sadık](#)(a.s)'tan 2 yıl ders almıştır.

Hüküm Çıkarma

Hanefi mezhebinde bir konuda hüküm çıkarmak için önce "kitaba" (yani İslam'ın kutsal kitabı [Kur'an](#)'a) başvurulur. Kitapta bir delil bulunamazsa [sünnete](#) bakılır. Sünnette de yoksa [sahabenin](#) birinin görüşü temel alınır. Sahabi sözünde de bir cevap bulunamazsa en son [kıyas](#)'a başvurulur. Bazen maslahat icabı kıyas tercih edilir.

Şafii mezhebi

Şafii mezhebi (Arapça: شافعي مذاهب) veya *Şafiiilik*, bir [İslam](#) dini [fıkıh](#) (İslam hukuku) mezhebi. Kelime olarak şifa veren manasında Allah'ın bir ismidir.

[İmam-ı Şafii](#)'nin (Hicri 150 (MS.767), [Gazze](#) - Hicri 204 (MS.820), [Kahire](#)) kendi usulüne göre [ser'i delillerden](#) çıkardığı hükümlere ve gösterdiği yola Şafii Mezhebi denir. Ehl-i sünnet itikadında olan müslümanlardan, amellerini yani ibadet ve işlerini, bu mezhebin hükümlerine uyararak yapanlara **Şafii** denir. Şafiiilik olarak da anılır. Şafii mezhebi dört büyük fıkıh mezhebinden birisidir.

Şafii Mezhebine Bağlı Bilginlerden Bazıları

[Hadis](#) bilginlerinden [İmam-ı Nesai](#), [kelam](#) (akaid) bilginlerinden [Ebul-Hasen-i Eşari](#), [İmam-ı Maverdi](#), [İmam-ı Nevevi](#), [İmam-ül-Haremeyn Abdülmelik bin Abdullah](#), [İmam-ı Gazali](#), [İbni Hacer-i Mekki](#), [Kaffal-ı Kebir](#), [İbni Subki](#), [İmam-ı Suyuti](#) v.b.

[İmam-ı Nesai](#)'nin "Sünen"i meşhurdur, [İmam-ı Eşari](#), [Ehl-i sünnetin itikaddaki](#) iki imamından birisidir. Hocalarının zinciri [İmam-ı Şafii](#)'ye ulaşır.

Maliki mezhebi

Maliki mezhebi veya *Malikilik*, bir [İslam](#) dini [fıkıh](#) (İslam hukuku) mezhebi. Adını kurucusu olan [İmam Malik](#)'ten alır.

İmam Malik'in kendi usulüne göre [ser'i delillerden](#) çıkardığı hükümlere ve gösterdiği yola *Maliki Mezhebi* denir. [Ehl-i sünnet](#) itikadında olan müslümanlardan, [amellerini](#) yani [ibadet](#) ve işlerini, bu mezhebin hükümlerine uyararak yapanlara **Maliki** denir. *Malikilik* olarak da anılır. Maliki mezhebi, Ehl-i sünnet'e bağlı dört büyük fıkıh mezhebinden birisidir.

Hanbeli mezhebi

Hanbeli mezhebi veya *Hanbelilik*, bir [İslam](#) dini [fıkıh](#) (İslam hukuku) mezhebi. Hnabeli mezhebine bağlı olan kişiye *Hanbeli* denir.

[İmam-ı Hanbeli](#) ([Ahmed bin Hanbel](#))'in kendi usulüne göre [ser'i delillerden](#) çıkardığı hükümlere ve gösterdiği yola Hanbeli Mezhebi denir. Ehl-i sünnet itikadında olan müslümanlardan, amellerini yani ibadet ve işlerini, bu

mezhebin hükümlerine uyararak yapanlara **Hanbeli** denir. Hanbelilik olarak da anılır. Şafii mezhebi dört büyük fıkıh mezhebinden birisidir.

Hanbeli mezhebi'nde [Kur'an](#) ve [Hadis](#) kaynağı önde gelir. Kitap ve [sünnet](#) te nass yoksa, muhalifi bulunmayan sahabe sözü ile amel edilir. Muhalefet varsa, kur'an ve sünnete en yakını tercih edilir. Daha kuvvetli bir delil yoksa, [mürsel haber](#), [kiyas](#)'a tercih edilir. Kiyasa en son başvurulur. Hanbeli mezhebi nakil ve rivayete ağırlık veren bir ekoldür. [Arap](#) memleketlerinde çok yayılmamıştır.

[Ahmed bin Hanbel](#), islam devletinin sınırlarının genişlemesi ve artık islami kuralların saf haliyle yeterli olmamasından dolayı gerekli yerlerde aklın kullanımını savunan Mutezililere karşı çıkmıştır. [Ahmed bin Hanbel](#)'e göre "[Kur'an](#)'da yazılanlar ya da [hadisler](#) dışında hiçbir şey yoktur." Her konunun çözümü için gerekli olan şeyler bu ikisinde vardır. [Ahmed bin Hanbel](#)'in [Halife Me'mun](#)'un adamları tarafından sorguya çekildiğinde yalnız [Kur'an](#)'dan [ayetler](#) ve [hadisler](#) okuyarak cevap verdiği, onlardan anlam çıkarmaları reddettiği, kendisine deliller gösterilmek istendiğinde sustuğu, böylece bunu dini itikad bakımından bir "bid'at" telakki ederek karşı koyduğu bilinmektedir.

[İmam Hanbel](#)'in ölümünden sonra ağırlığı azalan mezhep, [Abdülkadir Geylani](#)'nin bu mezhepte ibadet yapmasıyla tekrar canlanmıştır.

Hanbeli fikhinin Özelliği: 1-Ahmed b.Hanbel' in fetvaları,hadislere,haberlere,selef-i salihinin uygulamalarına ve rivayetlerine dayanmaktadır. 2-Gerceklesmis olaylar hakkında fetva vermekten kacinirdi.Ancak gerceklesmis olaylar hakkkında hukum verirdi.Zira ona gore rey;e ve fetvatya ancak zaruret halinde basvurulabilir. 3-Naslarda ve ya eserlerde hukum bulunmazsa 'maslahata' dayanarak fetva verirdi.

Şiilik

Şiilik veya **Şia**, [İslam](#)'ın [Sünnilik](#) ten sonra en büyük [mezhebi](#). Bu mezhebin mensuplarına **Şii** denir. [İran](#), [Irak](#), [Azerbaycan](#), [Yemen](#), [Bahreyn](#), [Katar](#), [Türkmenistan](#) ve [Lübnan](#)'da yaygındır. Ayrıca [Suudi Arabistan](#)'ın %15'i ,[Pakistan](#)'ın %25'i ve [Afganistan](#)'ın %27'si Şiidir. [Türkiye](#) ve [Suriye](#)'deki [Aleviler](#) Şii nüfusun çoğunu oluştururlar. Türkiye Şii'lerinin yaklaşık 95'i [Alevidir](#). Bu nedenle Türkiye'de *Alevi* kelimesi hatalı olarak tüm *Şiileri* tanımlamak amacıyla kullanılır.

Etimoloji

"Şia" terimi "takipçiler" veya "izdeşler" anlamına gelen Arapça شِيعَة kelimesinden gelmektedir. Tarihteki kullanım "Şiat-ı Ali" yani "Ali'nin takipçileri" anlamına gelen شِيعَة علي ifadesinin kısaltılmış formudur. Sünni ve Şii kaynaklar terimin Hz.Muhammed'in vefatını takip eden yıllarda kullanılmaya başlandığı konusunda hemfikirdirler.

Şii ve Sünnilikte Sünnet ve Hadis

Sünnilik Hz.Muhammed'in sünnetini takip edenler anlamına gelmekteyse de bu durum Şiilerin sünneti veya hadisi dinin kaynakları arasında saymadıkları anlamına gelmektedir. Şiiler peygamberin "gerçek" sünnetini takip ettiklerini çünkü peygamberin soyundan gelen kimselerden bu sünneti aldıklarını savunmaktadırlar. ^[1]

Bunun sonucu olarak Şiilik ve Sünnilik kayıtlı şihafi gelenek veya hadislere farklı yaklaşmaktadır. Şii inancına göre Şiilik ve Sünnilik arasındaki ayırım peygamberin vefatıyla bir kısım müslümanların Ali'nin önderliğini (hilafet) benimsemesiyle diğerlerinin ise güçlü bir şekilde Ebu Bekir'i desteklemesiyle birlikte başlamıştır. Şiiler Ali'ye hilafetin Gadir Hum'da verildiğine ve bu olayın kendilerinin de benimsedikleri güvenilir kaynaklarda bulunduğu inanmaktadırlar.

İslam hukuku kısmen hadise dayalı olduğundan Şiilik Sünni hadis kaynaklarından bazılarını Sünniliğin de Şii hadis kaynaklarından bazılarını reddetmeleri her iki grubun kabul ettiği İslam hukukunda da farklılıklar doğmasına neden olmuştur. Örneğin Şiilik ve Sünnilik Cuma namazını kılmalarına karşın namaz vakitlerinde farklılıklar vardır. Yine Şiilerin uygulayageldikleri geçici nikah (Mut'a Nikahı) Sünnilik tarafından dinde bir zamanlar gerçekleştirilmekle birlikte daha sonra Hz. Muhammed tarafından tümüyle uygulamadan kaldırıldığına inanılmaktadır.

Caferi Şiası için Sünnet Hz. Muhammed'den aktarılan sözlü gelenek olduğu kadar İmamlardan da aktarılanları kapsamaktadır. Şia dünyada Tabatai'nin deyimıyla "Şia dünyada en güvenilen ve benimsenen hadis" külliyyatı Kuleyni'nin "Al-Kafi"sidir. Dörtbin hadisin bulunduğu bu kaynak kitap Sünniler tarafından güvenilir bulunmadığı için kullanılmamaktadır.

Şiilerin güvenilir kabul ettiği diğer hadis kaynakları ise;

- İbn-i Babeveyh el-Kummi'nin "Men Lâ Yehdurühül Fakih" (Bir Fakihin Ortaya Koyduğu Şeyler)
- Ebu Cafer et-Tusi'nin "El-İstıbsar" ve "Tehzib'ul Ahkam" kitaplarıdır

Sünni hadis kaynakları için bakınız [Sünni maddesi](#)

Sunni-Şii Ayrılışı

[Sünni](#) ve Şii ayrımı Hz. Muhammed'in 632 tarihinde vefatıyla birlikte başlamıştır. Yaşadığı sürece peygamber kimliğinin yanısıra siyasi önder vasfını da kendisinde bulunduran peygamberin artık hayatta olmayışı müslüman toplumu yeni önderin kim olacağı sorusuyla karşı karşıya bırakmıştı. Sakife denilen yerde toplanan bir grup müslüman hilafete Ebu Bekir'i seçmiş daha sonra Şii olarak adlandırılacak olan Ali taraftarı bir grup müslüman da Muhammed'in damadı olan Ali'nin bu göreve daha layık olduğunu ve Ebu Bekir'i seçen grubun hak yoldan saptığını düşünmüştü.

Peygamberin vefatının üzerinden yaklaşık otuz yıl geçtikten sonra İslam toplumu ilk iç savaşı yaşamıştır. Bu savaş müslümanların üç grubunu birbirinden kesin olarak ayırmıştır.

- Sünniler [Sünnilik](#) - Sünniler ilk dört halifenin (Ebu Bekir, Ömer, Osman ve Ali) Kur'an ve Sünnet'e uygun hak yöneticiler olduğuna ancak sonradan gelen çoğu halifenin önceki halifelerin standartlarına uymakta başarısız olduğuna inanmaktaydılar. Ancak ilk halifeler kadar başarılı olamadıysalar da Sünni ulemaya müslümanlar sonradan gelen otoritelere de itaat etmeleri gerekliydi. İtaat, siyasi itaatsizlik sonucu doğacak kargaşadan daha hayırlıydı.
- Şiiler - Şia Ali'yi ilk ve Hak İmam kabul ediyor ve diğer ilk üç halifeyi reddediyorlar ve yöneticiliğin (İmamet) Hz. Muhammed'in ailesi ve soyundan olan İmamlar tarafından yapılması gerektiğine inanıyorlardı. Şiiler ve bazı Sünni bilginler Ali'nin oğlu Hasan'ı halife ilan ettiler. Tarihi kayıtlar Hasan'ın altı ay yöneticilik yaptığını kaydetmektedirler.
- Hariciler [Haricilik](#) - Başlangıçta dördüncü halife olarak Ali'ye bağlıydılar ancak sonraları sorunun çözümü için Hakeme baş vurmaya isteyerek Ali'ye karşı çıktılar. Günümüzde Haricilerden bir grup Yemen ve Uman bölgelerinde varlığını sürdürmektedir.

Bu üç grubun dışında da gruplar olmasına rağmen günümüze kadar gelememişlerdir.

Şii Öğretisi

[İmanın Şartları](#) (*Usūl al-Dīn*)

- [Tevhid](#) (Birlik): Allah'ın Bir oluşu
- [Adalet](#) : Allah'ın adil oluşu
- [Nübüvvet](#) (Peygamberlik): Allah'ın tüm insanlığa dini öğretmek için mükemmel ve yanılmaz peygamberler atadığı.
- [İmamet](#) (Liderlik): Allah'ın insanlığa rehberlik edecek belirli liderler atadığı
- [Kıyamet](#) (Hüküm Günü): Allah'ın kıyamet günü insanları dirilteceği

[İslamın Şartları](#) (*Furū al-Dīn*)

- [Namaz](#) : Günde 3 kez icra edilen ibadet
- [Oruç](#) : [Ramazan](#) ayında oruç tutmak
- [Hac](#) : (Pilgrimage) [Mekke'deki](#) Kabe bölgesinde hac ibadetinin gereklerini yerine getirmek.
- [Zekat](#) : Fakirlere dağıtılmak üzere belirli gelir grubuna sahip insanların gelirinden yaptığı yardım.
- [Hums](#) :(Beşte Bir) Vergi verme
- [Cihad](#) (Mücadele) : Allah adına mücadele etmek. Cihad iki türdür. İlki insanın yaşamının her aşamasında iyiyi yerine getirmek adına nefsiyle verdiğidir ki buna "Büyük Cihad" denir ikincisi de "Küçük Cihad" denilen kişinin dışında olan kötülüklerle mücadelesidir.
- [Emr-i Bil Maruf](#) : İyiliği emretmek
- [Nehyi Anil Münker](#) : Kötülükten sakındırmak
- [Tevella](#) : Ehl-i Beyti ve onların takipçilerini sevmek
- [Teberra](#) : Ehl-i Beyt'in düşmanlarından kişinin tüm ilişkisini kesmesi

Şiiler Sünnilerden Farklı Olarak;

- Şiiler, Hz. Muhammed'den sonra [hilafet](#)'in [Hz. Ali](#) ve soyuna ait olduğunu savunur ve sünnilerin meşru ve dince makbul kabul ettikleri ilk üç halife (Hz.Ebu Bekir, Hz.Ömer ve Hz.Osman'ın) hilafeti Hz.Ali'den gasp ettiklerine inanırlar.Yezid'in babası Muaviye konusunda ise bir ayrılık vardır. Şiiler Yezid hakkındaki görüşlerin benzerini Hz.Ali'nin hilafetine karşı çıktığı için Muaviye için de sürdürürler ancak Sünniler Muaviye'nin bir "ictihad" yaptığını ve görüşünde yanılma bile vahiy katibi ve Peygamberin sahabesinden olduğu gerekçesiyle hakkında kötü ifadede bulunmaktan kaçınırlar.
- Şiiler'e göre Sunnilikte iktidar siyasi bir mesele ve Peygamberin dahi olsa bir soy meselesi olarak değil ümmetin kendi içinde istişare ile çözeceği bir konu olarak görülür ve genellikle "devlet başkanına itaat"

kültürü hakimdir. Şiilerde ise iktidar inanç meselesidir ve meşru siyasi lider aynı zamanda ruhani liderliği de elinde bulunduran Ali ve soyundan gelen imamlara (lider) aittir. Caferi şiası toplam en sonu kıyamete kadar gizli kalan Mehdi de dahil 12 imamı kabul ettiğinde "12 imamcılık" (Caferi Şiası) olarak da bilinir. 12 imamın günahsız olduğuna, "vahiy alma" hariç peygambere benzediğine inanılır (mesela günahsızlık).

- Küçük yaşta gaip (saklı) olan 12. imamın ölmediğine ve halen hayatta olup kurtarıcı (mehdi) olarak tekrar geri döneceğine inanırlar. Sünniler ise Mehdi'nin henüz dünyaya gelmeyen Hz.Muhammed'in soyundan birisi olacağına inanırlar
- Tehlike anında inancı saklama (Takiyye) nin caiz olduğuna inanırlar.
- Muta nikahının (belirli bir süreyle sınırlandırılmış evlilik) sünnilerin kabulünün aksine dinen geçerli (caiz) olduğuna inanırlar.

Oniki İmam ve Şii Mezhepleri

- Şiilerin çoğunluğu Şiiliğin İmamiyye koluna tabidirler ve kabul ettikleri oniki imam şunlardır:
  1. [Ali ibn Abu Talib \(600–661\)](#), "Emir ül-Mü'minin" olarak da bilinir
  2. [Hasan ibn Ali \(625–669\)](#), *Hasan al Mücteba* olarak da bilinir.
  3. [Husayn ibn Ali \(626–680\)](#), *Husayn al Şehid*, veya *Şah Hüseyin*, veya *Husayn al Şaheda* olarak da bilinir.
  4. [Ali ibn Hüseyin \(658–713\)](#), *Ali Zeynel Abidin* olarak da bilinir.
  5. Muhammad ibn Ali (676–743), *Muhammad al Bakır* olarak da bilinir.
  6. Cafer ibn Muhammed (703–765), *Cafer-i Sadık* olarak da bilinir.
  7. Musa ibn Cafer (745–799), *Musa al Kazim* olarak da bilinir.
  8. Ali ibn Musa (765–818), *Ali ar Rıza* olarak da bilinir.
  9. Muhammad ibn Ali (810–835), *Muhammad al Cevad* olarak da bilinir. ([Muhammad at Taki](#)), *Taki* olarak da bilinir.
  10. Ali ibn Muhamad (827–868), *Ali al-Hadi*, veya *Naki* olarak da bilinir.
  11. Hasan ibn Ali (846–874), *Hasan al Askeri* olarak da bilinir.
  12. Muhammad ibn Hasan (868—), *Muhammad al Mehdi* olarak da bilinir. Şii inancına göre halen kayıptır. Kıyamete yakın tekrar ortaya çıkacaktır.
- Diğer şii gruplar: [Nizari İsmailileri](#), [Davudi Bohra](#), [Alavi Bohra](#), ve [Yedicileri](#) içine alan İsmaili Şiası. Nizariler İsmailik içindeki en büyük gruptur. [İsmailik Cafer-i Sadık](#)'ın en büyük oğlu İsmaili bir sonraki İmam kabul etmişlerdir. Yediciler (Sevensers) ise Cafer-i Sadık'tan sonraki İmamları kabul etmezler. İmamilik ve İsmailik dışında diğer Şii grup Zeydilerdir.

Caferilik

Caferilik veya **Onikiciler** Arapça'da اثنا عشرية -Isnaaşeriyye- oniki imama inanan "Şii-[Alevi](#)" mezhebidir.

Her ne kadar İsmaililer de Hz.Muhammed'den sonra gelen masum imamların varlığına inanıyor olsalar da özelde Onikiciler veya Caferiler için İmamilik de kullanılan terimler arasındadır.

Şia'nın yüzde 80'i onikici veya caferidir. Azerbaycan, İran, Irak, Lübnan, Yemen ve Bahreyn'de hakim şii mezhebidir. Alévî'lerin tamamı "Caferî" Meshepindedir.

Teoloji

Caferilikte dini hukuk veya Şeriat ilkeleri, Kur'an ve Sünnetten çıkarılır. [Sünni](#) ve [Şii](#) arasındaki farklılık Şiiliğin Hz.Muhammed'den sonra ilk yöneticinin hem peygamberin vasiyetiyle hem de İlahi seçimle Hz.Ali olması gerektiğine inanılmasıdır. Bunun sonucu olarak Caferiler

1. 12 İmam kanalıyla gelen Hz.Muhammed'in sözlerini (hadis) takip ederler.
2. Sünnilerin makbul halife kabul ettikleri Hz.Ebu Bekir, Hz.Ömer ve Hz.Osman kanalıyla gelen hadisleri kabul etmez, onları model almazlar.
3. Hz.Muhammed ve kızı Fatima Zahra'nın yanısıra Oniki imama masumluk ve yanılmazlık atfederler ve sadece bu grubun sözlerini ve örnekliğini dinde kendilerine örnek alırlar.

Bazı Farklar

İbadetteki Farklılıklar

Caferilik'te ibadet öncesi yapılan temizlikte (abdest denir) ayaklar yıkanmak yerine hafif ıslak olan eller ayaklara sürülür (mesh denir)

Günlük ibadetlerde (namaz) ise Sünnilerle aynı şekilde namaz 5 vakit kabul edilir ancak öğle ile ikindi akşam ile yatsı namazları birleştirilerek (Arapça'da toplamak, birleştirmek anlamına gelen "cem" terimiyle adlandırılır) gerçekleştirilir.

Evlilik

Caferilikte Sünnilerde olduğu gibi evliliğin pek çok kuralı ortak kabul edilmekle birlikte (karşılıklı anlaşma, hukuken tescil edilmesi vs.) Caferilerde tarafların önceden evliliklerine süre tayin ederek evlenmeleri (Mut'a nikahı denir) geçerli bir uygulamadır. Geçici evlilik de denilen Mut'a Nikahı tüm Sünni mezheplerce geçersiz kabul edilmektedir.

Beşte Birlik Vergi (Hums)

Sünnilerden farklı olarak Caferilerde Hums denilen gelirin beşte birinden alınan bir vergi bulunmaktadır. Zekattan farklıdır. Caferi din adamlarına göre Hums'un bir parçası İmamların soyundan gelen kimselere ve fakir, yetim olan Seyyidlere ikinci parçası da dini bilgisi geniş olup hüküm verebilen Müctehidlere verilir.

Caferi Fıkıh Okulları

- Usulî : Bazı konularda fetva Hadis'in önünde tutulur.
- Ahbarî : Hadis fetvanın önünde tutulur.
- Şeyhî

Günümüzde Usulî okulu en yaygın Caferi okuludur.

Zahiri mezhebi

Zahiri mezhebi bir [İslam](#) dini [fıkıh](#) (İslam hukuku) mezhebi.

Genel kabule göre kurucusu [Davûd el-İsbehânî](#) olan Zahiri mezhebi, [fıkıh](#) yani [İslam](#) hukukunun tek kaynağının [nasslar](#), yani [Kur'an](#) ve [Sünnet](#), olduğunu iddia eder ve hükümler üzerinde [re'yin](#) mümkün olmayacağını belirtmişlerdir. Bu mezheb tüm [re'y](#) çeşitlerine karşı çıkar; [kıyas](#), [istihsan](#), [mesalih-i mürsele](#) veya [zerâyi'](#) prensibini reddeder, delil olarak kabul etmez. Sadece [nassı](#) kabul eden Zahiri mezhebi hakkında [nass](#) bulunmayan konularda [istishab](#) denilen "mübah olmak" ([ibahat-i asliye](#)) prensibini uygular.

Zahiri mezhebinin kurucusununun [Davud el-İsbehani](#) olduğu kabul edilse de, mezhebin en büyük ve ünlü alimi [İbn-u Hazm](#)'dir.